

Policie, státní zastupitelství

I. Veřejný ochránce práv a Policie ČR

1. Kdy může ochránce pomoci?

Ochránce je oprávněn prošetřit postup Policie ČR ve všech případech vyjma situací, kdy policie vystupuje jako orgán činný v trestním řízení (viz bod 3). Škála činností, kdy Vám ochránce může pomoci, je široká a spadá do ní mj.:

- nevhodné, případně neprofesionální chování policistů,
- přiměřenost a důvodnost zákroku policistů, včetně použití donucovacích prostředků,
- projednávání přestupků,
- postup vůči účastníkům shromáždění,
- oblast domácího násilí (viz informační leták [Domácí násilí¹](#)),
- zacházení s osobami omezenými na svobodě, zejména na služebnách Policie ČR (zákaz mučení a jiného nelidského zacházení, materiální vybavení policejních cel, poskytování stravy, poučení o právech a povinnostech atd.),
- ostražina zařízení pro zajištění cizinců.

2. Co musí podnět ochránci obsahovat?

Náležitostí podnětu ochránci musí být doklad o tom, že stěžovatel neúspěšně vyzval úřad k nápravě. Tímto dokladem je zejména vyřízení stížnosti podané podle § 175 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů.² Stížnost adresujte **řediteli místně příslušného krajského ředitelství policie**.³ Lhůta pro vyřízení stížnosti činí 60 dnů. Nebudete-li s vyřízením stížnosti spokojen/a, můžete dále využít možnosti požádat nadřízený správní orgán (policejního prezidenta) dle § 175 odst. 7 správního řádu⁴ o prošetření způsobu vyřízení stížnosti. Můžete se ale již v tuto chvíli obrátit přímo na ochránce.

3. Kdy policie jedná jako orgán činný v trestním řízení?

Policie ČR vystupuje jako orgán činný v trestním řízení, pokud postupuje dle trestního řádu.⁵

Jedná se např. o osobní a domovní prohlídku, vydání a zajištění věcí a peněz, odposlech telekomunikačního provozu, administrativní úkony, jako je umožnění nahlížení do spisu, poučení svědků a účastníků řízení a další. V takovém případě ochránci nepřísluší, aby se postupem Policie ČR zabýval, hodnotil jej nebo přezkoumával. Ochránci dále nepřísluší posuzovat správnost závěru Policie ČR, zda se ve věci jedná o podezření z trestného činu, nebo ne.

4. Co mám dělat, když nesouhlasím s postupem Policie ČR v rámci trestního řízení?

Máte-li výhrady vůči postupu Policie ČR v rámci trestního řízení, můžete se obrátit na státní zastupitelství.

II. Veřejný ochránce práv a obecní (městská) policie

5. Kdy může ochránce pomoci?

Podle zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů, je obecní policie orgánem obce, který zřizuje a zrušuje obecní zastupitelstvo obecně závaznou vyhláškou. Obecní policie zabezpečuje zejména místní záležitosti veřejného pořádku v rámci působnosti obce a plní

¹ <http://www.ochrance.cz/stiznosti-na-urady/chcete-si-stezovat/zivotni-situace>

² Dotčené osoby mají právo obracet se na správní orgány se stížnostmi proti nevhodnému chování úředních osob nebo proti postupu správního orgánu, neposkytuje-li tento zákon jiný prostředek ochrany.

³ <http://www.policie.cz/imapa.aspx>

⁴ Má-li stěžovatel za to, že stížnost, kterou podal u příslušného správního orgánu, nebyla řádně vyřízena, může požádat nadřízený správní orgán, aby přešetřil způsob vyřízení stížnosti.

⁵ Zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád, nebo zákon č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních.

další úkoly dle zákona. Zabezpečování záležitostí veřejného pořádku je výkonem tzv. samostatné působnosti obce, která je z působnosti ochránce vyňata, tudíž se nemůže postupem obecní/městské policie zabývat.

Obecní policie přesto vykonává část svých oprávnění v rámci tzv. přenesené působnosti, kde se již prostor pro šetření ochránce nachází.

Jedná se o následující oblasti:

- a) oznamování podezření ze spáchání přestupku, správního deliktu nebo trestného činu;
- b) projednání přestupků příkazem na místě dle § 91 odst. 2 písm. e) zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů;⁶
- c) všechna oprávnění⁷ strážníka obecní policie plynoucí ze zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů;
- d) všechna oprávnění⁸ strážníka plynoucí ze zákona č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

6. Co musí podnět ochránci obsahovat?

Náležitostí podnětu ochránci musí být doklad o tom, že stěžovatel neúspěšně vyzval úřad k nápravě. Nesouhlasíte-li s postupem obecní policie v rámci některé ze čtyř výše uvedených kategorií, můžete podat písemnou stížnost veliteli obecní policie, případně poté žádost o prošetření způsobu vyřízení stížnosti adresovanou starostovi/primátorovi obce/města. Lhůta pro vyřízení stížnosti činí 60 dnů.

Proti uložené blokové pokutě je však potřeba namísto stížnosti podat tzv. podnět k přezkumnému řízení (adresovaný obecní policii). Pokud obecní policie sama podnětu nevyhoví, posoudí jej místně příslušný krajský úřad a o svém závěru Vás vyrozumí.

Odpověď na stížnost (podnět k přezkumnému řízení) je pak dokladem, který osvědčuje, že úřad (obecní policie) byl marně vyzván k nápravě.

7. Kdy ochránce pomoci nemůže?

Do působnosti ochránce nespadá postup strážníků obecní policie, který vychází ze zákona o obecní policii. Jedná se např. o postup strážníků při zjišťování totožnosti osob, jejich předvedení, otevření bytu, odnětí věci, použití donucovacích prostředků, ale také použití technického prostředku k zabránění odjezdu vozidla (tzv. botičky).

III. Veřejný ochránce práv a státní zastupitelství

8. Kdy může ochránce pomoci?

Ve vztahu ke státnímu zastupitelství je působnost ochránce dána jen vůči tzv. orgánům správy státního zastupitelství (tj. Ministerstvo spravedlnosti, nejvyšší státní zástupce, krajský státní zástupce a okresní státní zástupce při plnění úkolů, jak vyplývají z § 13a až 13j zákona č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství, ve znění pozdějších předpisů, o státním zastupitelství).

9. Co je to správa státního zastupitelství?

Do oblasti správy státního zastupitelství spadá zejména vyřizování stížností na průtahy při plnění úkolů státního zastupitelství nebo na nevhodné chování státních zástupců, vyšších úředníků a ostatních zaměstnanců státního zastupitelství. Správou státního zastupitelství se dále rozumí např. výkon spisové služby, poskytování informací podle zákona o svobodném přístupu

⁶ Napomenutí nebo pokutu příkazem na místě může kromě příslušného správního orgánu uložit:

e) strážník obecní policie za přestupek, jehož projednání je v působnosti obce, za přestupek proti občanskému soužití, pokud nebyl spáchán porušením zákona o silničním provozu, a za přestupek proti pořádku ve státní správě spáchaný neoprávněným stáním vozidla na místní komunikaci nebo jejím úseku, které lze podle nařízení obce použít ke stání jen za cenu sjednanou v souladu s cenovými předpisy a při splnění podmínek stanovených tímto nařízením.

⁷ Např. výzva k podrobení se vyšetření podle zvláštního právního předpisu ke zjištění, zda řidič není ovlivněn alkoholem, nebo jinou návykovou látkou, rozhodnutí o odstranění vozidla stojícího na vyhrazeném parkovišti nebo vozidla tvořícího překážku provozu, měření rychlosti vozidel.

⁸ Např. vynucení dodržování zákazu kouření, výzva k podrobení se orientačnímu vyšetření a odbornému lékařskému vyšetření zjišťujícímu obsah alkoholu nebo jiné návykové látky.

k informacím,⁹ organizace čekatelství služby, péče o odbornost státních zástupců a dalších zaměstnanců, organizace práce, dohled nad plněním povinností státních zástupců a jiných zaměstnanců a přijímání adekvátních opatření atd.

10. Co musí podnět ochránci obsahovat?

Náležitostí podnětu ochránci musí být doklad o tom, že stěžovatel neúspěšně vyzval úřad k nápravě. Tímto dokladem je zejména vyřízení stížnosti podané podle § 16b zákona o státním zastupitelství vedoucím příslušného státního zastupitelství. Lhůta pro vyřízení stížnosti činí 2 měsíce.

11. Kdy ochránce pomoci nemůže?

Pokud státní zastupitelství vystupuje jako orgán činný v trestním řízení, pak se na něj působnost ochránce nevztahuje.

12. Co mám dělat, když nesouhlasím s postupem státního zastupitelství v rámci trestního řízení?

Máte-li výhrady vůči postupu státního zastupitelství v rámci trestního řízení, můžete se bránit především zákonnými opravnými prostředky (zpravidla stížnost nebo odvolání) dle poučení. Dále se můžete obrátit na nadřízené státní zastupitelství s podnětem k dohledu a to dle § 12c zákona o státním zastupitelství. Další informace lze nalézt na webu Nejvyššího státního zastupitelství: <http://www.nsz.cz/index.php/cs/otazky-a-odpovdi>.

IV. Agenda milostí a stížnost pro porušení zákona

13. Milost prezidenta republiky

Prezident republiky je z působnosti ochránce výslovně vyňat. Ochránce se tedy nemůže zabývat ani tím, jak prezident využil svého práva udělit milost, zastavit trestní stíhání či prominout výkon trestu; včetně situace, že na žádost dotčené osoby nereagoval vůbec.

To platí i pro ministra spravedlnosti, přenesl-li na něj prezident republiky tato svá oprávnění.

14. Stížnost pro porušení zákona

Podání stížnosti pro porušení zákona je právem ministra spravedlnosti, je jedním z mimořádných opravných prostředků v trestním řízení a nejedná se o výkon veřejné správy. Ochránce proto nepřisluší přezkoumávat, jak ministr spravedlnosti se svým oprávněním naložil, případně zda byl při vyřizování žádosti o podání stížnosti pro porušení zákona nečinný.

⁹ Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů.